

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
23 aug. st. v.
4 sept. st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea în
Közép-uteza nr. 395.

Nr. 34.

A N U L XXIII.
1887.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Numai tu!...

Gin mijlocul veseliei
Un gând negru me cuprinde;
Capul încărcat de grige
Se 'nferbintă, se aprinde.

Și un nor de resbunare
Isbucnind în peptul meu,
Perd speranța, perd credința
Și blăstem pe Dumnezeu.

Acest gând, asta pornire
Numai tu-mi pricinuești;
Numai tu, ființă crudă,
Care nu me mai iubești.

Carol Scrob.

Praf și cenușă.

— Novela. —

— ră o gălăgie mare.
Vinul i făcuse pe toți oratori. Un lucru
pré regretabil, căci nu mai rămânea cine să-i
asculte.

Și se recere să fii ascultat când vorbești. O
șciau acesta, ori mai corect, o simțiau cu toții și își
dădeau silința cuvenită de-a forță pe conmeseni la
ascultare.

Unul se suise pe scaun și gesticulă cu mult foc,
voind astfel să completeze cele ce-i lipsiau: mărimea
trupescă și tăria vocii. Altul făcea us de pumnii sei,
lovind necontent în măsă, fără de-a obține inse alt
resultat, decât răsturnarea câtorva păhare de vin și
fără de a pute rostii afară de tipicul »Domnilor« vr'un
cuvânt, care să răsbătă prin zgomotul asurđitor. Un
al treilea mai iscusit, vedând că cu forța nu poți
ajunge la cuvântul, pe care inse trebuia să-l rostești
neamănat, pe care trebuia să-l asculte cu toții, —
incepă să facă reclamă pentru vorbirea sa, anunțând,
că are să facă o propunere foarte salutară, care nen-
doit va corespunde dorințelor generale.

Ceilalți desperați de nesuccesul încercărilor lor,
incepură să strige »s'audim« și strigau cu atâta răvnă,
incât se părea că o fac anume, numai să nu pótă
vorbi nici unul. Și a trebuit să urmeze o capacitate

reciprocă de cel puțin ęece minute, până să 'ntelęgă
unul fieștecare, că o capacitate e imposibilă, și cu
cât se stăruie mai mult pentru ea, cu atât va fi sco-
pul mai puțin ajuns.

În sfârșit a apucat dar să vorbescă cel cu re-
clama. Că ce anume a vorbit, ađi nu o mai șcie
nici el, nici cei ce se 'ncordau ca să-l asculte. Totul
de ce-și mai aduc aminte, este, că a amintit în pripa
graiului ceva și de »noroc« și »sörte.«

Mesa eră ocupată de ómeni tineri; vre-o ęece
inși la număr.

Fețele lor invăpăiate, ochii plini de foc, gălăgia
mare ce o făceau, erau tot atâte semne, că s'a pus
capul la câteva litre de vin

Liviu Sirian eră cu deosebire bine dispus. Vă-
paia vinului ce-i rumenise obrazii de obicei palidți,
se oglindă tulbure în flacăra ochilor, dând feții sale
frumóse o espresiune, care sememă mult cu aceea ce
numim infricoșat. Căci infricoșată este fața unui om,
care nu cunoșce sentimentul mulțămirii de sine, a
indestulării sufletești, a traiului fără de griji, —
atunci, când de ani de ęile pentru primadată devine
veselă și fără de griji. Chinurile sufletești sânt cei
mai eminentți pictori. Un cap de studiu eșit din pe-
nelul lor este incomparabil. Colorile palide în cari
lucră, sânt forte trainice și espresiunea ce i-o șciu
da unei fețe, e atât de nestersă, încat nici o văpăia
de vin, nici un ris, nici o veselie, nu o pot nimici.
Sonul cel trist și rece ese mereu la ivelă, astfel că
veselia tulbură numai armonia trăsurilor și proporția
lor firescă o face colțurosă, respingătoare. Chiar ro-
șăța — acest farmec de vieță al feții — devine ne-
firescă, ér veselia infricoșată.

Și fața tinérului Liviu Sirian eră una dintre
acele, pe cari penelul denăđăduirii ș-a încercat no-
rocul cu un rezultat strălucit. Feinul palid, care se
perdea sub un păr negru puțin îngrijat, eră cernit cu
linii fine aprópe transparente, cam de colórea um-
brei, cari printre sprincene și în giurul buzelor se
pronunțau mai hotărit. Nasul subțire cu nările li-
píte și ochii cei negrii dedați a se perde în vędzduh,
formau cu buzele 'ncleștate, pitulate sub niște mustețe
subțiri și rare o armonie admirabilă, care deși făcea
o impresiune penibilă asupra omului, avé totuș un
farmec deosebit.

Acest farmec și-l produse fața lui Sirian sub
influnța vinului, plăcerea căruia rar, de tot rar, s'a
indeletnicit a o gustă. Și 'n nóptea acesta numai
din întemplantare a rătăcit în compania, în care se află.
Un amic și cunoscut de-al lui îl itelnisé făcându-și

obiceiuita primblare de seară și îl pofti la un păhar de vin. Abia la mesă a aflat dela cei adunați, că amicul seu își serbeză onomastica și astfel remase peste obicei cu ceilalți.

În gălăgia generală luase și el parte, deși mai mult pasivă, mărginindu-se a ride, a aproba și a desaproba cuvântările mesenilor, după cum eră curentul, deorece ține prea mult, să și mascheze lumea cea neagră a interimului seu, ceea ce i-a și succes cu deseversire, căci omenii diceau despre densus: e un naturel melancolic, contemplativ. Atât și nimic mai mult.

Numai că vinul nu prea rezonază și ține mult să tradeze secretele omenilor. Bachus se caracterisă prin indiscrețiunea sa.

La mesă domnia acum ôreacă liniște. Toți ascultau la vorbirea celui cu reclama, ori mai bine, așteptau să audă ce propunere va face. Dar Clintea se părea că uitase de promisiunea sa și se confundă într'un discurs lung, care se începă cu un citat din Cicerone, se continuă cu istoria strugurilor lui Noe, apoi cu crearea Evei, dela care printrun salt curios trecă vorbitorul la revoluțiunea francesă și se gătă cu principiul, că omul însuși este urzitorul norocului seu și al nenorocirii sale, că voința lui este nemărginită și că prin urmare »noroc« »nenorocire« »ursită« »sunt niște frase, care n'au nici o valoare reală.

Adecă Clintea începă să filosofeze; — cu o cauză mai mult, ca să nu-l asculte nimeni. Se făcă eră zgomet mare, Clintea fu tras de jachetă cu puterea pe scaun și drept garanță ca să tacă i se aședă un păhar mare de vin în mână.

Cu aceste s'a trecut deja peste vorbirea lui Clintea la ordinea ții. Numai un om eră în acest cerc de tineri, care nu putea să trecă. Nimeni nu ș-a nsemnat așa de bine cuvintele lui Clintea, ca el, nimeni n'a simțit un resentiment atât de grozav ca el.

Eră Liviu Sirian.

Trăsurile lui agitate se limpediră, fața-i luă o expresiune de nemărginită amărăciune, pe care un suris sarcastic ivit în colțul din dreapta al buzelor o potență pân' la un grad de sêlbătăcie.

— Noroc, nenorocire sunt niște frase! — murmură Sirian ca pierdut în gânduri — ha, ha, ha, — și după ce goli un păhar de vin până în fund, îl isbi cu atâta forță de mesă, încât se sfărma în sute de bucățele.

— Noroc, nenorocire sunt niște frase dle? — esclămă acum Sirian, — permiteți-mi să rid, să rid ca un smintit care mai are barem atâta minte, ca să potă ride de nebunia celui alt smintit. Ha, ha, ha.

Incidentul neașteptat surprinse peste mesură pe cei de față, dar înainte de ce i-ar fi venit încă în ori, Sirian continuă cu un foc pățimaș ne mai pomenit.

— Orbul din naștere prin »voința lui nemărginită« pôte să-și câștige vederea? Nenorocitul ce-și caută scutiță sub un copac de vișor, prin »nemărginita lui voință« pôte să abată trăsnetul care-l face praf și cenușă? »Voința nemărginită« a omului pôte să impedeze cazul bôlei de plomâni, care i-a trecut cu sângele mamei sale în trup? Treci pe stradă și din vârful unei case îți cade o cărămidă oblu în cap și te duci cu »voința-ți nemărginită« împreună acolo de unde nu mai este rentôrcere!.. Admit. Dar o frasă, care se jôcă cu »nemărginita noastră voință« ca și eu cu păharul acesta.

Un al doilea păhar se sfărma în bucăț.

Măhnit observă Sirian că-l luă gura pe dinainte și a spus lucruri, pe cari pentru lumea asta nu ar fi voit să le audă alții dela densus.

— Ha, ha, ha. Așă că's hazliu dlor, când mi se suie vinul la cap? — continuă acum, schimbând tonul cel vehement de mai nainte într'unul nevinovat

de tot. Eh! Un somn bun și vom ride mâne de nebuniile țilei de ați. Scusă te rog Clintea, mâne de sigur ți aș da dreptate. Dar veți vinul.....

În scurt după acesta se despărțiră prietnii, Sirian necăjit pe sine, ceilalți nedumeriți asupra lui.

Afară eră o nôpte lină de veră. De pe firmamentul inourat pică o ploaie mărunță și recorôsă. Felinarele din colțurile stradelor ardău alene și păzitorii de nôpte își târaiau somnoros cismele lor mari pe trotoarul luciu. Din când în când trecea câte un car încercat cu zarzavaturi, galițe ori bucate în pași măsurați de-alungul uliții, în vreme ce flacăul de pe car invêlit într'un buhău, dărlăia cu biciul în mână câte o doină de cătănie, ilustrându-o la urmă cu un pocnet lung de care resună locul.

În monotonia acesta a nopții pășiă Sirian tăcut, dând curs liber gândurilor sale, cari scose prin puterea vinului din culcușurile lor, i se nerucisău pe plaiul gândirii într'un sêlbatic vârteș. Și peste toate aceste gânduri plană cu un duh năprasnic, mai mult ca vr'odată, idea nenorocirii sale, care ca un blăstăm i apesă conștiința.

I veniră pe rând în minte tradițiunile familiei sale, de care blăstêmul și nenorocirea nu s'a deslipit nici un pas. Bunicul seu a fost ucis într'un mod ingrozitor de secui în 1848; mătușă-sa a pribegit în America și a perit pe mare. Tatăl seu, unul dintre tribunii poporului român, care a seversit adevărate bravuri cu glôtele sale în contra ungușilor, desperat de sôrtea nêmului seu, se dete spre patima beției, care l'a dus în urmă în casa alienaților.

Numai el mai remase, cea din urmă rêmășiță a acestei familii, dar cu inima n'pedită, ca cel condamnat la môrte, pentru care executarea sentinții este numai o cestiune de timp. Nu șciă Liviu Sirian că va mai întârzi mult acest timp, când cu ultima catastrofă ce va avé s'o indure el, se va eshauri și nenorocirea familiei din care făcea parte. Dar atât simță, ba eră convins, că urmărit de o ursită afurită, el însuși este nenorocit, că aduce reu fiecărui om, tocmai când i voieșce binele, că se va sfersi între mpregiurări fatale și ntr'un mod neobiceiuit. Ca o ideă fiesă se înrădăcină acest gând în conștiința lui, i se impunea întregii sale vieți spirituale cu atâta forță, încât la nici un pas, la nici o acțiune nu se puté desbără de el.

De mult ar fi rupt Sirian într'un fel ôreacă cu chinurile unei astfel de vieți, decă sôrtea lui nu ar fi fost legată de o inimă, care trăia numai pentru el, și a cărei singură mângăiere eră el, singura sperarea tericirea lui.

Înima acesta iubitore eră mama lui, pe care o iubiă cu atât devotament, încât nu puté să-și permită șieși o ușurare, câtă vreme șciă, că ea ar fi durerôsă mamei sale. Față cu ea trebuia să își impună toate reservele; ei nu eră permis să-l vadă pe fiul seu nici barem supêrat, necum să-l șcie nenorocit. Vesel, vioi, fericit trebuia să i se arete și de și, decă nu voia s'o bage cu o și mai degrabă în mormânt. Și rola acesta falsă avé s'o jôce Liviu și n'fața lumii. El nu voia ca omenii nici să presupună ce se petrece în el. Er asta numai pentru mângăierea mamei sale. Ah! de ar audă ea cumva despre cele ce a șis el în sêra acesta! Ar fi prea grozav!

Pentru aceea eră necăjit Sirian pe sine. N'a putut să tacă? Ce lipsă a avut să vorbească? Imposibil să nu presupună omenii aceia despre densus ceva. Și nu-i permis să presupună. Purtarea mea n'viitor trebuie să-i desmante, — murmură el cu hotărire și nchise portița cu zgomet.

(Va urmă.)

Virgil Oniț.

Ca astăzi ...

Că astăzi nu mai sânt stăpână
Pe mine, pe sufletul meu,
Numai c'o strângere de mână
In de ajuns ți-am spus'o eu.

Și că o slabă jucărie
Sânt astăzi inaintea ta,
Privirea mea ți-ar spune-o ție
In ochii mei de vei căta.

Și c'a mea singură dorință
E roabă ca să-ți fiu in veci,
Ți-o spune 'ntr'ega mea ființă
Când tu pe lângă mine treci

Inse tu treci cum trece o rază
Din sóre, pe un biet pribeag, —
Ce-i pasă ei că-l luminează...
Ce-ți pasă ție că mi ești drag!

Veronica Micle.

Istoria românilor dela Murășul de jos.

(Dedicată dlui Vinc. Babeș.)

(Urmare.)

II.

II. San-Nicolaul mare (Nagy Szt. Miklós,
Rác Szt. Miklos.)

In anticitate acest loc apărținea ca proprietate
său donație monăstirilor și episcopatului de Mu-
reșana. In unile acte regale ocure sub numirea
S. Nicolae, și apoi S. George, probabil pentru
că, eră proprietatea unei său altei monăstiri cu nu-
mele propriu. Se pôte că după fințarea monăstirei
din Orosłamos, acest loc s'a dăruit monachilor. Mai
târziu aci pe numele S. George s'a fost fințat o co-
mună, dar acesta a fost devastată de ordele tătare.
— După împăciuirea Bănatului teșean, poporul sër-
besc emigrat din Serbia, a ocupat locurile acestea
nepopulate și au fințat aci comună, numindu-o S.
Nicolae, care curënd a devenit la in florire și de o
insemnătate comerțială; de o parte, că eră situată in
centrul comunelor din giur; ér de alta parte, pentru
că grecii comerțianți veniți din Macedonia se adă-
postiră aci și desvoltară aci o activitate laudabilă, in
atâta, cât San Nicolaul mare prin sec. XVII XVIII
eră un loc vestit pentru comerțul cu vite, bumbac,
grâu și lână. Acesta stare in bucurătoare tot pe acelea
timpuri atrasă și colonii române din comitatul Te-
meșului și mai vértos din Transilvania unde starea
de selavie a poporului român devenisă nesuportabilă.
Nobilimea ungerescă devenisă tiranii poporului. Pela
inceputul sec. XIX aflăm aci un oraș populat de ro-
mâni și sërbi cari se bucurau de un trai suportabil,
pentru că stăpânul nou a pământurilor, familia Naco
eră venit din Macedonia și jobagii lui nu erau consi-
derați ca selavi, ci ca coloniști, ca coreligionarii lui.
— Românii in San Nicolaul mare se 'nmulțiră forte
și cu numeral lor considerabil coplesiră toate inten-
țiunile de desnaționalizare a sërbilor. Anul 48 pe
români i află in luptele acestea și de atunci încóce
fac o luptă cu o remășiță sərbescă, — care sprigi-
nită tot de erarchia proverbială sərbă din Temeșora,
pun obstacule la desvoltarea culturală română.

Acest oraș altcum nu are nici o insemnătate
istorică; decă in timpurile recente nu se făcuse de
o interes aflarea averei lui Atila. Acesta întem-
plare inse redestepta interesul de scrutare a locurilor. Și
pe cât am esondat din partem acest terem. aflu a
da publicității părerile mele cu privire la averea lui
Atila aflată in San Nicolaul mare.

In partea inspre Nero, Comlos, Chichinda, Mo-
criu se pot vedé nișce tumule, mäguri, movile, in
tocma ca cele din Schiția (Dobrugea), pe acestea aredi-
cături, poporul le numeșce »Hunei«, care numire to-
pografică se derivă dela locuirea hunilor și mărturi-
seșce, că Atila regele ordeler hunice, aci a locuit lă-
sând semne, tumulile despre locuința lor.

Obiceiul hunilor eră, ca să locuescă in préjma
unei tumuli, in care de regulă se inmorméntau capii
triburilor său insuși regele lor, cu toate armele sale
și cu calul seu. — Sânt și alte movile in părțile
acestea, mai lătărețe mai scunde; dar acestea sânt
de o obërșie romană, unde se află de regulă cără-
mică și scule române.

Unii din bētrâni imi povestiră, că șciu cu posi-
vitate, că unele din tumulurile hunice erau deschise
și decă să lăsă un obiect pe deschisătură, se puté auđi
un sunet adânc La 1886 soșietatea de regulare
Arancei, a săpat o mägură română, unde s'au aflat
nenumerate scule, vase, monete romane cari au de-
venit in proprietatea contelui Naco. La 1799 in par-
tea Sigetului s'a aflat averea lui Atila, care a devenit
in posesiunea casei regale.

Acesta parte a orașului a primit numirea dela
poziția in care se află, făcënduse aci un ostrov ére
când incungiurat fiind de afluentul Mureșului cu ére
cari rípe său rovine, cari făcéu aci o întăritură natu-
rală cu greu de atăcat și o locuință pitorescă. Pe
acest ostrov a trebuit să locuescă Atila și probabil,
că aci a fost cercetat de retorul Prisc și de trimișii
popórelor spre al feliicită.

La anul 1799 un locuitor cu numele Pera Viuiu
voind să-și edifice un grajd a săpat in apropierea
grădinei sale o grópă de a scóte pământ pentru con-
struirea zidului. Cam pela miađăđi ómenii lucrători
obosiți se posără pe mănecare și repaus. Muerea nu-
mitului le adusă apă dela fântână și trecënd pe lângă
grópa i se năluci ére ce scilpicios in o parte a gró-
pei. Dênsa ca să se convingă, că ce pôte fi, intră
in grópă și aveau află nișce scule de aur inșe cam
inegrite. Strigă apoi și pe bărbat cu care desgropă
23 de bucăți de pocale, óle, borcane și alte obiecte
de trebuință și lucș, de o cantitate de 1678³/₁₆ grame
in aur, cari erau așeđate pe o formă de luntre deja
putregăit cu deseversire.

Muerea sərbului nu le-a dat nice o valóre, cu-
getând că sânt de aramă — le-a dat un lustru și
le-au atárnat in cuhnă spre a o infrumsăță, pecum
este indatinat in părțile acestea la muerile sërbe. Și
așá obiectele aflate nu a făcut, nici a putut să facă
nici o curiositate publică. Pera Viuiu le avusese in
proprietate mai mult de un an; când se abate la casa
respectivului un grecotei precupeț cu marfă pe spi-
nare, intră in cuhnă și după ce își recomândă marfa
și face ére care alisveris; vede vasele atérnate, le
caută, le priveșce, le aprețueșce, că nu sânt de nici
o valóre. După ce le-a aprețuit, întrebă; că decă
sânt de vëndare. Sərbul de órece singur recunoscușe,
că nu sânt de nici o trebuință se 'nvoi ale vinde.
Cere doi florini pe fiecare bucată. Grecul bate din
palmi, se face cu smei, se schimoseșce, până ce in
fine inșelă pe sərb, cu un preț bagatel, și devine toate
23 bucățile in posesia grecului. E de insemnat că
unile vase de lucș, erau lucrate in flori de petrii
scumpe, cari ađi nu se mai află. Probabil că sërba

prefăcându-le să li dea un lustru, le-a stricat dela locul lor.

Greul numai decât a plecat la Pesta de ale vinde vreunui juvaerjiu. Intre acestea se descéptă și autoritățile administrative, dau in dira greului și după multă caznă îl află. Se sequestrază averea din mâile lui, care atunci deja valora 3 milioane florini. — Cum a devenit casa regală din Viena în posesia obiectelor aflate, nu știu, dar atâta este constat, că Pera Vuiu prin autoritățile din Temeșóra a fost întrebat, că ce pretinde pentru obiectele sale? A pretins: două sesiuni de pământ și 4 boi, care preț i s'a și dat la moment. Acum acestea antice, face cea mai valorabilă și cea mai interesantă păstrare a casei regale din Viena. Proprietarul din San Nicolaul mare posedă în facsimilele acestea obiecte și se pot privi în castelul seu. E meritabil ale face obiect de studiu. Sânt 12 bocale, 7 ôle și 4 schole probabil pentru unt de lemn. Construirea și arta lor arată că sânt lucrute de o măestrie asiatică barbară. Se vede a fire o adunătură de diferite dăruiri: unele din ele sânt din era creștină, de ôrecare artă, de pivargii greci, cari șcim, că se respândiseră prin orașele schiției și unde sub numirea »colonia milețiană«, desvoltară un comerț considerabil cu popórele de pe țărmurile mării negre. Pe unele obiecte e sculptat gavaleri imbrăcați in zale, in toema călăreților getici, pe altele se vèd inprimați prizoneri soldați, cerbi gonii de vênători, vênători călare pe vulturi cu cap de om săgetând cu arcul spre animale sêlbatică. Pe altele se pot vedé, barzè, vulturi cari iau prada lor din mâile ômenilor golani, flori in cane etc. etc. Gravura nu e ordinară, are ôrecare estetică ce denotă că popórele asiatică posedéu un gust și o artă, care pe acele timpuri deveniră in us la némurile resboinice. — Petrile cari se vèd a fi făcut ornamentul anticelor lipsesc cu deseversire.

(Va urmá.)

V. Grozescu.

Ah! măritați-me!

Comedie-vodevil in 1 act.

(Incheiare.)

Lăzăreanu. A da! cei drept, — el a avut curajul să mi-o spue și mie... dar veđi tu... asta ar putea să nu fie decât o glumă, sèu cel mult o nălucire... căci... pretestul lui pentru ca să scape de convorbirea ta între patru ochi... nu-i toemai o probă sănătósă...

Zambila. Dar étă o probă prea sănătósă! (I arată o hârtie.) Versuri... poesii!...

Lăzăreanu. Versuri?...

Zambila. Pe cari le-am găsit pe mēsa din dumbrăvióră, unde negreșit că gingașa lu mână-i le-a depus pentru mine, căci imi făgăduise ađi diminētă...

Lăzăreanu. Ên să le vedem: (Cetește.)

»Jună și iubită flacără a vieței!« Jună!...

Zambila. Și iubită flacără!

Lăzăreanu. Dta?...

Zambila. Și cine altul?

Lăzăreanu. Să cetim mai departe:

»Jună și iubită flacără a vieței,

„Ce cu ochii negri, — nori ai diminēții!...

(Privindu-o.) Frumóși ochi negri?

Zambila. Ai mei!?

Lăzăreanu. Sânt verđi!

Zambila. Alei! da puneți ochilarii! ochii mei au

un fel de pară négră atrăgătoare, când scânteiează. (Clipește.)

Lăzăreanu. Scânteii de buratec!

Zambila. (Furiósă) A!...

Lăzăreanu. Bine; dar să sfêrșim: —

»Cu a ta — cosiță c'a corbului pénă...

Ca a corbului pénă... dtale, o blondă... sèu așa ceva spalăcit...

Zambila. Asta-i ca să rimeze versurile... nu te pricepi nici atâta lucru!...

Lăzăreanu. Fie și ca să rimeze!

»Cu a ta cosiță c'a corbului pénă

»Cu talia-ți sveltă...

O! o! o! de sigur că are albetă pe ochi! o talie sveltă!... riméză și aici me rog? talia dtale sveltă...

Zambila. Vèd bine că ér imi insultii avantajurile! Dar am să-ți arăt doveđi... écă Vasile grădinarul cu un buchet de trandafiri pomponeti! e un transport de dragoste, de sigur pentru mine!

Lăzăreanu. (Aparte gânditor.) La naiba! ca lucrurile aceste să se lămurescă!

Zambila. (Nataliței, ce intră prin drépta.) Ên veđi draga mea mătușică! — un om pe care n'am să-l ert cât voi fi fată mare. (Ese prin fund.)

Scena XV.

Natalița, Lăzăreanu.

Nataliță. (Tulburată, aparte.) Bărbatul meu!

Lăzăreanu. A! Natalița! mē căutai?

Natalița. Da. Ai sfêrșit partida ta de onóre?

Lăzăreanu. (Privindu-o.) Veđi bine!

Natalița. (Sforțindu-se a suride.) Ș-ai câștigat?

Lăzăreanu. (Tot privindu-o.) Da... voi să đic... nu!... am fost bătut cu un singur punct...

Natalița. Dar ce ai de me privești așa?

Lăzăreanu. Te privesc... că ai un frumos pèr negru... da... ochi negri, strelucitori... scânteietori!...

Natalița. Ce? acum i-ai observat?

Lăzăreanu. Și ce frumósă talie!

Natalița. Iti multămesec de compliment.

Lăzăreanu. Nu me gândesc nici de cum să-ți fac complimente... La revedere... me duc in grădină...

Natalița. Tot pentru colecția dtale?

Lăzăreanu. Tot!... voi încercă să pun mâna pe un nou fluture, un fluturaș de cea mai extraordinară specie, — și tot odată de cea mai comună... *Vespertilio mirabilis*: ađi diminētă n'am putut pune mâne pe el... in astă sēră voi fi póte mai fericit. Am să țil arăt. (Aparte.) Are să-i pară cam curios. (Ese prin fund.)

Scena XVI.

Natalița, siugură.

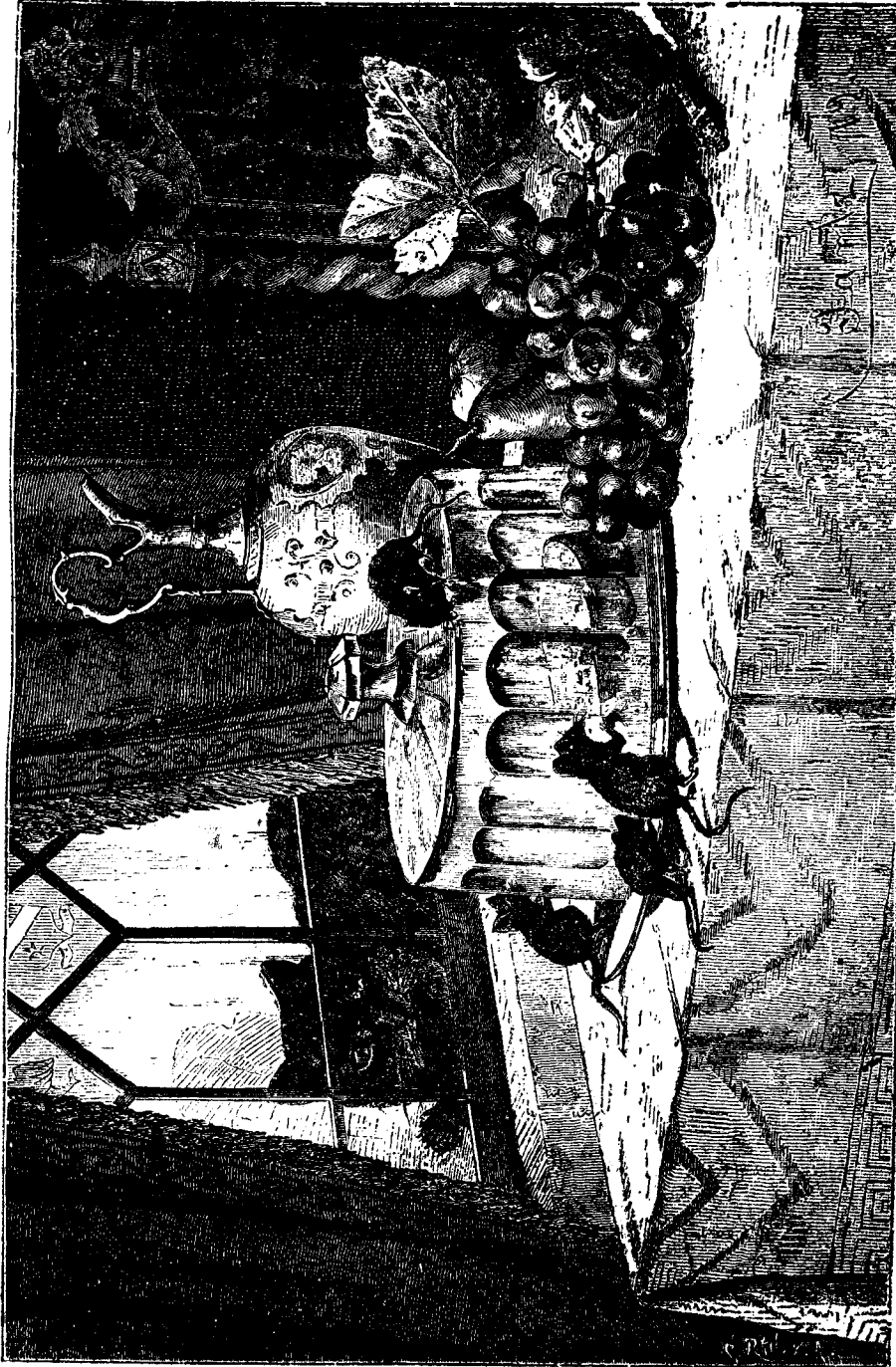
Cum am putut eu să-mi ascund turburarea?... Acest bilet mi-a inghețat tot sângele. (Cetind.) »Décă in slêrșit nu vei respunde la amorul meu, desperărei mele, decă nu vei veni ađi in acea dumbrăvióră unde te-am întâlmit đilele trecute, — atunci, voești mórtea mea, — și peste un ceas totul va luă sfêrșit.« O Dómne! Dómne! ce se me fac?

Scena XVII.

Natalița, Costică.

Costică. (Aparte, intrând prin fund.) A! ea s'a ris de mine... acum, la rëndul meu...

Natalița. Étă-l!

Suferinje tantalice.

Costică. (Cu un aer desperat.) Dnă, me vedeți, aștepti hotărîrea sôrtei mele! și in curînd... (Caută prin buzunare.)

Natalița. (Țipînd.) O Dómne! oprește-te!..

Costică. (Aparte.) Cutia țigăreței... a luat-o drept pistol. (Tare.) Ei bine, dnă, îți întorci privirile.

Natalița. După îngrozitorea amenințare din biletul dtale... te miri că tremur?

Costică. (Energic.) Și dta, crudo, ești surprinsă de desperarea mea, când am probe de falsitatea dtale? Dta, nu m'ai ascultat nici odată, decât pentru a me denunța bărbatului... Sînt jucăria dtale! victima dtale! Ah! acéstă vieță n'o mai pot suportá, și me duc să... .

Natalița. Dle Costică!

Costică. Pentru ce me oprești?

Natalița. Te-am înșelat... bărbatul meu nu știe nimic.

Costică. Nu știe nimic? să fie cu putință?

Natalița. Nu, ț'o jur, nici n'a bănuít măcar vr'o dată... .

Costică. Așá dar erá o șiretenie pentru a scăpá de mine! Dar o mărturisești Natalie! și vîd bine că nu ești destul de puternică pentru a respinge amorul meu.

Natalița. Ce ȓici?..

Costică. A! acum te-ai trădat! nu mai e nici o barieră între mine și dta; și speranța mea... .

Natalița. Vine cineva... bărbatul meu... (Se pune pe un scaun la drépta.)

Scena XVIII.

Aceiași, Lázăreanu.

Costică. (Eșindu-i înainte.) Bună ȓiua scumpul meu, te-ai mîngăiet me rog de pierderea ce-ai suferit'o la popici? Ce vrei, nu póte fi cineva fericit in tóte părțile.

Lázăreanu. Tocmai asta o spuneam și eu lui Antonaș!

Costică. (Fórte vesel.) Ei bine... ascultă: me pun la dispoziția dtale! să-mi dai lecții in fiecare dimineță... și invêțându-me pe mine, îți vei întări mai mult brațul, pentru a putea apoi ținé pept lui Antonaș.

Lázăreanu. Lui Antonaș?

Costică. Lui Antonaș!

Lázăreanu. Sînt încântat, (Aparte.) A! lucrul merge cu electricitate.

Costică. Da, me devotéz... și chiar, după cum vîd, un savant ca dta stă reu in casa acéstă, mică pentru colecțiile lui atît de imposante și numérose... Décă vrei, îți pot cedá locuința mea din vecinătate care e destul de vastă — unde vei putea reflectá fără nici o supérare, fără vuet... .

Lázăreanu. O ce amicitie! ce devotament! — Dar dta, unde vei ședeá?

Costică. Eu?... la țerá că la țerá! pot ședeá in ori ce loc... Uite! ia-me in gazdá la tine... voi avea mai puțină grijá decát o am acum cu gospodăria... ei, ce ȓici?

Lázăreanu. Minunat! tocmai me gîndisem la una ca asta!

Costică. Adevérat? (Aparte.) Da știi că-i bun de tot!

Lázăreanu. Și pentru asta ȓi-am pregătít o surprisă, gácește ce?... gácește și tu Natalița?

Costică. Dar nu știu...

Natalița. Nici eu...

Lázăreanu. (Arătând prin feréstă din fund la stînga.) Uite colo... sînt toți adunați, după cum i-am chemat.

Costică. Cine?

Lázăreanu. Primarul, popa, marturii.

Costică. Primarul... (Vrea să continue a vorbi dar i-se taie vorba.)

Lázăreanu. Fericitul mire! nu-ți voi-o întárđia nici un moment inplinirea dorințelor. Inț'un șfert de ceas se va celebrá logodna, se va dresá actul de zestre și declarația ta de căsătorie... .

Costică. De căsătorie...?

Lázăreanu. Cu Zambilica!

Costică. Sfinte dumnezeule!

Natalița. (Aparte.) Ce aud?

Lázăreanu. Uite-l că-i vine reu de o așá mare bucurie... ei vin'o și-mi multămește! — vino și me imbrăcioșeză, căci nu mi-a scăpat nimic din vedere... m'am gándit la totul... tótă lumea ce o veđi aștéptá să te complimenteze!

Costică. Aide de! asta-i o glumă...

Lázăreanu. O glumă? Nu vrea să cređă că i s'a indeplinit dorința cea mai mare a sufletului seu. (Il conduce la feréstă.) Dar privește-i adunați pe toți. Dl primar ș-a pus și brăul lui cel tricolor!..

Costică. Inț'adevăr... e adevérat...

Lázăreanu. Și pân' atunci, etá și mirésa.

Scena XIX.

Aceiași, Zambila, inț'á prin stînga, in mare toaletă.

Lázăreanu. Apropie-te, scumpa mea nepoțică, — căci acum e nepoțica mea, apropie-te! Ai vîdut pregătirile... o să atingem in curînd momentul solemn...

Zambila. Moșule, respectéză inocența mea...

Lázăreanu. Ți-o respect, n'ai grijá!

Costică. Dar, mai întei, dá-mi voe...

Lázăreanu. Tinere, eu sînt singurul și unicul protector al acestei orfane... și cum curtenirile dtale la urma-urmei putéu să o compromitá... a trebuit să grăbesc acéstă căsătorie fericită...

Costică. (Aparte.) A naibei om!

Lázăreanu. Totul e gata in salon... veniți!

Costică. Dar... mai așteptați puțin...

Lázăreanu. Pentru ce să așteptám? O iubești? o adori? Te iubește! Te adóră!..

Costică. Negreșit!

Lázăreanu. Privirile ce te farmecá?

Costică. Se 'n... te... lege, — mai ales sub costumul acesta! (Aparte.) O! o!..

Lázăreanu. Ceva mai mult, dta ești un om de onóre!

Costică. De sigur.

Lázăreanu. Ei bine, — atunci vino.

Costică. (Aparte.) Unde m'am băgat? in ce gurá de tigrú?!.. (Tare.) O clipă me rog...

Lázăreanu. Dar mi se pare că te cam codești...

Costică. Ei, la dracu! aș vrea să te vîd și pe dta inț'o asemenea poziție, ș-apoi să te întreb decá te mai codești ori ba!

Lázăreanu. Poftim?!!

Zambila. Ce ȓice el?

Natalița. (Incet lui Costică.) Ia séma bine!

Costică. (Incet Nataliței.) Pe legea mea, dnă, devotamentul meu nu póte să mérgá pâná acolo... (Tare.) Eu imi retrag cuvîntul! nu voi să me mai inșor cu dșóra Zambila!

Lázăreanu. Ai! ce?!!

Zambila. Vai de mine și de mine!! ce aud? Sperjurule! nerecunoscătorule! trădătorule!.. Ah! me ináduș... nu mai pot!.. mi-a slăbit piciorușele... Natalițo! dá drumul corsetului, că plesnesc șireturile! (Picá pe un jilț, la stînga.)

Lázăreanu. Și inđrăznești nenorocitulé să-mi vor-

bești astfel, mie... A! dar ne vom răfui amarnic, dle... ne vom răfui...

Costică. Cu atât mai bine... la ordinele d-tale.

Lăzăreanu. Dar de astă dată nu ne vom jucă la popici... voi trage la țintă... eu, care am căștigat la toate concursurile premiul întâi...

Costică. Dar poți să tragi și cu carabina la doi pași, in mine, de cât...

Natalița. O D-șeule!

Zambila. (Sărind din jilt.) Opriti-vă. — Oh! inșălătorule! nu-ți espune d-ilele!

Costică. D-șoră Zambilo, te plâng! dar on-orea imi ordonă să respect primele angajamente.

Lăzăreanu. Angajamente?

Zambila. Cu acea v-ăduvă? madam Pitpalac?!

Natalița. (Repede.) Da, tocmai!

Lăzăreanu. A!

Natalița. (Cu intenție.) Dl va înțelege de acum că prezența sa in casa ac-esta nu va putea decât com-promite pe o femeie ce n'a meritat niște astfel de sfruntări.

Zambila. O nu, mătușică! s-unt nevinovăția per-sonificată!

Lăzăreanu. Prea bine!.. Dna Pitpalac, e va să d-ică pentru originalul care au fost făcute versurile... (Femeiei sale cu intenție.) Uite-te, nev-estă, un p-er ca péna corbului... niște ochi negri... o talie svelță... Știi tu că dna Pitpalac tre-bue să fie fru-mosă, — tot așa de frumoasă ca și nev-estui- ca mea?!

Natalița. (Aparte.) O D-șeule! el știe totul!

Lăzăreanu. (Lui Costică.) Șciam bine că ase-menea calități nu se potriveau pe calopul Zambilei... ca și buchetul de trandafiri bătuți... tot pentru aceiași brună versificată!.. Numai, precum ea e de- stul de depărtată de aici... trandafirii s'ar fi veș-tejit pe drum...

Costică. (Aparte.) Șcie tot!

Natalița. Dar preotul... dar primarul...

Zambila. Ce aveți să faceți cu ei?..

Lăzăreanu. I-am chemat pentru ca să officieze căsătoria surorii tale, nev-estico... care tre-bue să sos-escă in cur-ënd impreună cu mirele ei... (Cătră Zambila.) Și d-ta vei fi domniș-ora de on-ore!

Zambila. Țr domniș-ora! — tot domniș-ora! — dar căsătoria mea?... eu nu voi avea nici odată un.. Ah! măritați-me... pentru numele sfântului Hara-lamb, măritați-me odată și pe mine!

Natalița. Ah! amicul meu... câtă recunoștință! ertă...

Lăzăreanu. Ce să ert?

Natalița. Un om așa de bun! — să faci o ase-menea spaimă...

Lăzăreanu. Poftim... cum? am servit de go-goriță p-ote cui-va?

Costică. Oh! și eu imi perdusem t-otă firea...

Lăzăreanu. Atunci te rog să nu ț-i-o mai g-ă-sești... in casa mea. Apro-po punga d-tale! (Sc-ote punga pentru a o inapoi lui Costică.)

Natalița. (Fac-ëndu-i un semn.) Scumpul meu...

Lăzăreanu. (Înțeleg-ënd.) A! într'adev-er! (Deșartă punga și d-ă banii lui Costică.) Ține banii, cari s-unt ai d-tale. Punga e a... Zambilic-ai!

Cor.

De multe ori in o căsătorie
S'ivește câte-un vultur răpitor,
Ce pacea și on-orea o sfășie
Și lasă jalea 'n peptul tuturor!

Natalița.

In lumea de-ați si frica-i bună
Ca să 'ndrepte pe cel greșit,

Și când voința o 'ncunună
On-orea, n'are nimic de suferit!

Toți.

De multe ori in o căsătorie,
etc.

Dar noi on-orea n-ost-ră vom păzi
Și fericiți cu toții vom trăi,
Cât timp incurajarea nu ne va lipsi!

Fine.

C-antece haiducești din Ardeal.

— Din ținutul Borgoului. —

I.

Bistrița apă de munte,
Bistrița isvor de frunte,
Ce te porniș tulbure?
Și te făcuși Dunăre?
De nu pot trece p'in tine
Cu durda! pe la Ciocline-²
Să ies in sus pe cé vale,
Ca să me așeși in cale,
In calea Ciocoilor,
In trecerea oilor.

II.

Frunță verde busuioc,
De necaz de mare foc;
Mult me sferm și me gândesc,
Din ce ór' să mai trăesc?!
— Să me-apuc de plugărie?
Ori să plec — in voinicie?
Măiculiță! ce m'oi face?
Plugăria, ea nu-mi place:
Că dec-ând eram eu mic,
Imi plăcea să fiu voinic.
In loc să me duc la sapă,
Eu duc-ém murgu la apă.
Țr când murgu necheză,
Dor-in mine se trez-ă,
Dor de cel codru 'nverdit,
Cum e bun de voinicit.
— Când eram de șapte ani,
Furam miei, furam cărlani,³
Furam murgul sasului
Din funduțul grașdului.
— Când eram de optspredece,
Cătam vinu dec-ă-i rece,
Pivnița de-i recoroșă,
Crășmărița de-i frumoșă.
De douedeci când eram,
De dușmani me apucam;
Și de capete-i scurtam,
Și țera mi-o ușuram.
Țr acum s-um om statut,
Mult pățit și priceput
Și cum v-ed: mi-o fost dat mie
Ca să mor in voinicie.

III

Frunță verde șapte brați,
Fostam noi vr'o șapte frați
Ș-a murit cinci într'o marți.
Și remasam numai doi,
Să umplem lumea de noi,
Ș-a perit unu-ntr'o joi.
Și remasem numai eu,
Ca să rătăcesc mereu.

I. Dologa.

¹ Pușcă. ² Muierile Ciocoilor. ³ Oi de câte-un an.

Băile dela Boboci.

— În România —

Mai în sus de Mizil, la o distanță de vre-o 12 kilometri, în plasa Tohani, din județul Buzeu, pe un platou incongiurat de deluri verzi și ridetore se află situate aceste băi, a căror ape conținând fer, iod și sulf au atras de mult atențiunea locuitorilor din acest județ pentru rezultatele salutare ce au produs de atâtea ori.

De abia în anul acesta înse, Bobocii s'au îmbrăcat cu pene și peste vre-o trei ani, cred că vor deveni niște adevărate Gâșce frumoșe.

În adevăr, în anul acesta, mulțămii inițiatiei luate de primarul urbei Mizil, dl Crăciunescu și cu cheltuiala comunei s'au construit un mare și frumos hotel cu 32 de camere, un local de băi sistematic, un restaurant și s'a reperat bisericuța satului.

Aceste toate, pozițiunea admirabilă, aerul curat, apele sănătoșe și cheltuea drumului până acolo, care e foarte puțină, au atras în anul acesta o mulțime de vizitatori. Camerele hotelului sânt toate pline cu pasageri din Mizil, Buzeu și Ploești; în sat nu e bordeiu să nu fie ocupat.

Hotelul lasă încă de dorit în privința confortului; restaurantul asemenea; de și prețurile sânt, nici că se pôte mai reduce. Aceste neajunsuri, permise în primul an, de ore ce băile, fiind căutate în regie de comuna Mizil, n'au produs încă suma necesară pentru a se înființa toate cele trebuincioșe, vor dispără sigur din an în an.

În schimb înse viața ce se petrece la Boboci, te face să uii toate aceste neajunsuri.

Societatea care se află acolo, fiind compusă mai mult din funcționari și puțini proprietari, e foarte veselă. În zilele de serbători, băile au aparența unui adevărat bălciu: Terani și țerance în pitoreșcele lor costumuri, umple platoul băilor, satul și chiar dealurile de prin pregiur. Tot județul Buzeu și Prahova se adună acolo. O bandă de lăutari, cari, decă nu reproduc nici o operă de ale măestrilor mari, escută destul de bine cântecele naționale, valsurile frumoșe ale lui Ivanovici și romanțele lui Carol Scrob.

Mai în fiecare seră se dansază până foarte târziu încât s'ar păre, că lumea e adunată acolo mai mult pentru petreceri decăt pentru sănătate. Dl Crăciunescu, primarul din Mizil și amabila sa dómna, atrag atențiunea și recunoștința tuturor prin modul cum fac ca să petrecă lumea și prin stăruința ce desfașoră pentru ca toți vizitatorii să fie pe cât se pôte de mulțămii în toate privințele.

În sfârșit, cine voieșce a-și căută sănătatea cu puține parale și a petrece foarte bine nu are decăt să vină la Boboci, unde decă e tinăr și poet, va găsi de sigur printre florile adunate acolo, câte-un boboc gata a înflori, care să-l transpörte cu inima și cu gândul, în regiunile cele mai frumoșe ale fericirii.

Gâscan.

Laconismul.

Nimeni nu se indoieșce că femeile, din lumea întregă, împreună cu celelalte calități ale lor, au și avantajul d'a fi vorbărețe, adecă d'a întrebuiința gurița lor spre a-și exprima ideile, pe când bărbații din contră, după mărturia lui Talleyrand se serv de cu-

vânt ca să-și ascundă cugetarea. Este dar natural ca laconismul să fie considerat ca o însușire rezervată esclusiv secului bărbătesc. Dar nici o regulă fără esceptiune. Următorea anecdotă pe care o scötem din »Românul«, pôte servi drept dovadă.

Doctorul D. este un bărbat cam în vörstă de patruzeci de ani, de stat nalt, bine făcut, c'o fizionomie plăcută și cu pör buclat. De și încă june și necăsătorit, tot se bucură de clientelă intinsă, căci renumele seu în știința medicală e atât de respândit cât e de meritat. Un singur lucru numai nu e pe placul pacienților sei nu-i plac vorbe de prisos și se exprimă cu cel mai mare laconism, mai cu sémă în fața acelor bolnavi cari impodobesc descrierea suferințelor lor cu frase de prisos. Această particularitate äne, departe d'a vätämä renumele, a contribuit a-i atrage un mare numer de bolnavi, căci lumea confundă adesea laconismul cu înțelepciunea și atribuie tăcerea sa seriosității și meditațiunei.

Frumoșă damă K. o frumoșă femeie în vörstă de douezeci de ani de doi ani vödová, simția dorința d'a-și procură un substitut al repusatului, d'aceia luă hotărirea să prinđă în lanțurile sale pe laconicul doctor D. Fiind că suferă adesea de migrenă (dureri de cap) eră foarte natural să consulte pe renumitul medic și fiind că eră informată de laconismul lui, întrebuiința stratagema d'a fi și dënșă cât se pôte de laconică.

Orele de consultațiune ale doctorului D. sânt între doue și patru după amiazi, doctorul resfoieșce o revistă medicală, orologiul seu bate doue ore și la minut intră servitorul seu, aruncând!

— O dómna.

— Să între!

Dómna anunțată, jună și frumoșă vödová, intră, medicul i face semn să ședă p'un scaun alături cu dënșul ceia ce ea făcú fără a dice nimic. Ea e îmbrăcată simplu dar cu gust în vestmëtele de doliu convenit unei vödove. Ea știa foarte bine că negrul o prinde cu deosebire.

— Ce ai? întrebă doctorul.

— Dureri.

— Unde?

— Capul.

— Adesea?

— Da.

— Medic?

— Mulți.

— Nimic?

— Nimic.

— Voi vedea, dise suriđend doctorul căruia i plăcea cu deosebire d'a fi întâlnit pentru prima öră în practica sa o bolnavă atât de restrinsă la vorbe. Esaminându-o cu atențiune, i esplică cauzele morbului și i prescrie o rețetă (ordonanță) pe care predându-o dómnei K. i dise:

— Doue linguri.

— Adese?

— Dîlnic.

— Se reviu?

— Da.

— Când?

— Sëptemână.

Dómna K. se scölă, salută și plécă. Doctorul o însoțeșce până la scară spre marea mirare a servitorului seu care vede pentru prima öră o asemenea politeță din partea stăpânului seu atât de contrastă cu obiceiurile sale.

După trecerea sëptemănei dómna K. se reinfăcișcă la doctorul D.

— Ei bine? o întrebă el.

— Tămăduită.

— Desevërșit?

— Da.
 — Me bucur!
 Dómna K. depune pe mäsă un mic portofoliu cu bancnote intr'ensul, onorariul medicului pentru vizitele și vindecare.
 — Nu, protestă doctorul, inapoiind portofoliul.
 — Cum așa?
 — Mi-a fost o plăcere.
 — Dar...
 — Me rog...
 — Fie! replică dómna K. sălută și se duse. Dar după trecere de trei zile frumoasa văduvă, convinsă de impresiunea favorabilă ce făcuse doctorului, se reînfașă la dñsul la ora consultațiunei.
 — Dureri! i dișe.
 — Unde?
 — Ací, punënd mâna pe inimă.
 — Să cerceteze?
 — Nu.
 — Dar... observă medicul, care nu înțelegea.
 — Remediul dta!
 — Eu?
 — Dnia-ta.
 — Cum așa?
 — Iubesc, replică roșindu-se.
 — Pe cine?
 — Pe dta!
 — Intr'adevăr?
 — Da!
 — Ce e de făcut?
 — Căsătorie, replică amabila văduvă.
 — A!
 — Așa dar... continuă cu vioiciune dómna K.
 — Voi consideră, dișe doctorul după câteva secunde. Dómna K. se retrage îndată.

Ei! și? intrébă frumoșele cetitoare, căci curiositatea (pardon eram să dic via dorință d'ași inmulți cunoșcințele) este și ea una din calitățile eminente ale secului frumos. ce s'a mai întemplat pe urmă? Ce putea să se întemple? Ce trebuință d'a ve spune, după ce ați ghicit de mult rezultatul? Deși doctorul D. n'avea nici o înclinațiune pentru afaceri amorose, tot îl preocupă în zilele următoare amintirea grațiilor frumoșei și laconia văduvei: și fiind că informațiunile luate cu discrețiune erau toate în favoarea ei, reflectă serios asupra cuvintelor dumnezeșci din Genesis: »Nu este bine, ca omul să fie singur« și rezultatul reflecțiunilor sale fu d'a se căsători cu frumoșea și juna văduvă. Au trăit în cea mai bună armonie și au căpëtat până în present o jumătate duzină de copii drăgălași cari inse n'au moștenit laconismul părinților lor. Remâne deschisă întrebarea: decă conversațiunea soților a păstrat neconținut acest caracter laconic? Nu sânt în stare să dau un răspuns categoric la această întrebare nefiind inițiat în misteriiile căsnicieii. Știu că toate dómnele au o mare aplecare la ceia ce se numeșce »un sermon de gardine« și că un asemenea sermon e nimic mai puțin de cât laconic, cu toate acestea este cu puțință că au păstrat până acum laconismul, cărui datoreșce uniunea lor. Pe d'alta parte inse știu că dómna D. nu este atât de sgârșită la vorbe cu alte persoane de cât a fost cu soțul ei. Și această este foarte natural, fiind că fericirea și mulțumirea provocă conversațiunile și o inimă plină de veselie debórdă lesne prin gură.

Suferințe tantalice.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 401. —

Cine nu cunoșce pe Tantal din mitologia greacă, pe acel nenorocit, care a fost condamnat de cătră ștei

la fómă și sete vecinică? Și cu câtă rafinerie s'a executat acesta sentință! El sta în apă și totuș nu putea bé: pómele anináu deasupra capului seu și totuș nu putea mănca nici una, căci ori de câte ori se întindea la una, aceea dispărea.

Asemene suferințe trebuie că are și pisica din ilustrațiunea noastră. Ea vede șórecii cum sar în pregiurul ólei cu lapte și cum se ospetéză bine din strugurii mustoși... par că nici n'aru observá pe înfricoșata dușmană a lor, care le priveșce cu atâta înduioșare.

Ah! ferésta! Ce om grozav a fost acela care a inventat-o! A vedé bucatele aceste bune și totuș a nu puté mănca din ele!

E drept, că numai o săritură și dñsa ar puté s'ajungá în mijlocul lor. Dar ea șcie, că atunci ar trebui să spargá ferésta, asta ar face șgomot și șórecii ar fugi.

Remâne dar afară, inghițënd la noduri seci și suferind chinuri tantalice!

I. H.

B o n b ó n e.

O pețitoare propune unei fete d'a luá în căsătorie p'un tñner.

— Mărturisesc, dișe feta, că speranțele pentru viitor sânt dintre cele mai frumoșe. Dar unchiul și mátușă de cari 'mi vorbești nu sânt bñtrani!

— Asá este, dar sânt cu totul pátimași...

— Acesta inse nu póte să-i impedece d'a mai trái mulți ani!

Pețitorea, luându-i mânilé și stringëndu-le cu o dragoste prefăcută, i dișe cu aerul unei dulce mustrări:

— Au, óre nu cređi în provedință?

Un autor dramatic avusese plăcerea de a-și vedé prima sa lucrare bine primită de public. Când se presintă cu a doua, fu fluerat.

— A! dișe el mánios, se vede, că publicul nu e compus decát din ignoranți și din ómeni fără gust.

— Ai dreptate, i respunse un amic; dar cum n'ai vedut această până acum? Eu unul, am observat-o dela prima ta piesă.

Se vorbea naintea drului X... d'un confrate al cărui șarlatanism este cunoscut de toți.

— Mi s'a afirmat, dișe amicul, că nu este medic.

— Cum, nu este medic? respunse doctorul! Cu toate acestea a omorit multă lume.

Curtenire estra-modernă.

Scena se petrece într'un vagon. Un tñner șiopțeșce la urechia altuia:

— Ce, aprinđi țigara, fără să-ți ceri voie dela dna care stă în colț?

Răspuns p'același ton:

— Șcii că ești nostim! S'ar putea să nu-mi dea voie!

Un orb avea o soție foarte frumoșă dar reutációșă. Intr'o di i se vorbiá de frumusețea soției lui.

— Este tocmai ca un boboc de trandafir!

— Da, este un trandafir! respunse orbul; am presupus această, căci are spini.

Écă o definițiune a căsătoriei de Victorien Sardou: »Căsătoría este o femeie mai mult și un om mai puțin.«

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare și artistice. Dl V. A. Urechia și dl dr. I. C. Drăgescu au ținut la 14/26 august o conferință literară în Constanța, în folosul fondului pentru ridicarea statuei lui Miron Costin. — *Dna Aurelia Stefanescu* a spus dăile trecute în ferestrele unui magazin din Iași deșce tablouri destinate pentru expozițiunea din Craiova; cele mai frumoșe se vor oferi reginei în castelul Peș.

Almanacul României June. Am anunțat, că societatea România Jună din Viena va edă și pentru anul viitor un almanac beletristic-literar. Spre scopul acesta comitetul Societății s'a adresat cătră toți autorii români de frunte, cerându-le concursul. Acum aflăm, că pân'acuma Societatea e sigură de concursul dnei Matilda Poni și al dlor T. Maiorescu, Iacob Negruzi, Ioan Slavici, A. Năum, Duiliu Zamfirescu, Alexandru Mocsonyi, N. Teclu, I. Popescu, D. Onciul, Ștefan Velovan, S. Fl. Marian și Iosif Vulcan. Tipărirea almanacului va incepe în luna lui octombrie.

Academia Română a publicat în lunile trecute mai multe broșuri cari conțin memoriuri cetite în sesiunea anului acesta. Etă titlul aceloră: »Apulum, Alba-Iulia, Belgrad în Transilvania« de George Barițiu; »Amintiri despre Grigore Alesandrescu« de Ion Ghica; »Schite din viața mitropolitului Ungro-Olahiei Filaret II (1792) și ale altor persoane bisericești, cu cari el a fost în relațiuni de aprôpe«, de episcopul Melchisedec; »Dece maiu« de D. Sturdza; »Notițe istorice despre orașul Botoșani« de Al. Papadopol-Calimach.

Carmen Sylva englezeșce. Dl dr. Ioseph Dulberg, care se află actualmente în Manchester (Englita), a primit autorisațiunea dela regina României de a traduce în limba engleză cartea intitulată »Les Pensées d'une Reine.« Dl dr. Dulberg a trâmăis manuscrisul M. Sale, care a găsit traducerea perfectă și i-a dat autorisațiunea de a o publică. Volumul dlui dr. Dulberg va aparé în curând sub titlul »The Thoughts of a Queen« și va fi precedat de o scurtă biografie a grațiôsei »Carmen Sylva.«

Reviste. *Convorbirile Literare* în nr. 5 publică: Subprefectul, novelă de Duiliu Zamfirescu: »Maria Stuart« (act. IV.) de Schiller, trad. de Iacob Negruzi; »O pagină din istoria medievală« de Lazar Șainnean; »Don Quisote dela Mancha,« de Cervantes, trad. de S. S. Vărgolici; »Lascar Viorescu« de Vilem de Kotzebue și poesii de A. S. — *Romänische Revue*, publicațiune periodică, politică și literară. Apare în limba germană în Reșița, Banat. Editor dr. Cornel Diaconovich. Fascicula VIII pentru luna lui august (anul al III-lea.) Sumarul: Biserica gr. or. română în Ungaria și Transilvania. Revista (Români aici și dincolo.) D'ale Kulturegyletului. Sașii și Români. Naționalitatea română în statul ungar. Escursiunea societăței publiciștilor maghiari în Transilvania. D'ale irredentei. Dunăre voinicul de P. Ispirescu, trad. de Al. Diaconovich. Ceva geografic în privința Transilvaniei, Moldovei și Munteniei din anul 1597. Cronica lui Huru și marea expedițiune militară în Moldova a regelui ungar Ladislaus Cumanus ad reducendos Cumanos fugitivos. (Un fapt istoric nerelevat până acum în istoria Ungariei și a țerilor vecine) de Sim. Manguica. Literatură. (Lepile române și necsul cu dreptul bizantin și slav de dr. I. L. Pic. Din istoria Bucovinei de dr. D. Onciul. Pedagogiul în Arad de I. Vuia.)

Un nou diar. La 15 Septembrie viitor, o nouă revistă literară științifică va aparé pe arena publici-

tății. Ea va purtă numele »Curierul Literar« și va fi condusă de dnii G. Niculescu, Em. Pantazi și M. G. Bodeanu în Bucureși.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Știri teatrale și musicale. Dl *Isaia Popa* a cântat cu mult succes în concertul Reuniunii germane de cântări din Sibiiu piesa »Călugarul dela Pisa« de Löwe; aplaudat cu freneșie a mai cântat »Mörtea și fata« de Schubert, acompaniat de dl Dima. — *Artistul Iulian* dela Teatrul Național din Bucureși călătorind prin mai multe orașe din România, a dat pe acolo reprezentațiuni.

C. Porumbescu, mult regretatul nostru compozitor musical, a lăsat după sine mai multe compozițiuni musicale. Una din aceste, »Souvenir de Verdi« nocturnă pentru pian a aparut de curând și se află de vândare la librăriile din Bucovina. Acesta e cea din urmă inspirațiune a poetului musical. Tot de densusl va aparé »O séră la stână.« Violina artistului e de vândare, cu prețul de 250 fl., în folosul fundațiunii »Ciprian«, la părintele seu în Frătăuții-noi în Bucovina.

Teatrul național din Bucureși. Repetițiunile pentru viitorea stagiune a teatrului Național au inceput luni la 17/29 august. Despre piesele nou n'avem încă nici o informațiune. Credem inse, că acele vor fi mai bine spriginite în stagiunea viitoare, decât în cea trecută, pentru care s'au primit doue, dar nici una nu s'a jucat.

Artistele române în străinătate. *Dșóra Theodorini* se află la băile dela Mont-Dore. — *Dna Zoe Chriszenghi* se află acum la Paris, după o cură făcută la Cauterits, unde simpatica artistă a avut ocașiune să cânte într'un concert pentru construcțiunea unei biserici și unde aplausele publicului a recompensat generosul serviciu ce dna Chriszenghi face orașului Cauterets. — *Dómna la Novina* (dna Ourinovskiy născută lamandi) se află la Paris unde lucrăză cu multă bună-voință. Vocea-i deși mică, inse a plăcut mult Parisienilor, într'un concert dat érna trecută și despre care la timp am vorbit cetitorilor noștri. — *Dna Hartular*, o divă de viitor, lucrăză cu profesorul Godemar tot la Paris. — *Domnișóra Aurelia Chitu* se află la Livorno unde, după cum ne spuneau eri diarele: Lanterna, Utopista, Telephono, Telegrapho a provocat în rolul Eleonorei din »Trovatore« aplausele Italie-nilor.

Concert la Lacul-Sărat. Lunia trecută a fost în sala dela Casino și un concert, dat de dna Maria Chriszenghy, cu concursul dnei Angelina Langeais. Programul a fost din cele mai frumoșe. Dna Chriszenghy a cântat Cavatina din Favorita (Donizetti), Romanța din »Fica Regimentului« (Donizetti). Aria din »Galathea« (Massé), Aria din »Regina de Saba« (Gounod), Aria »Mignon« (A. Thomas); ér dna Angelina Langeais a recitat »Strigoiful«, de Sihlénu; »Lacul Brateșul«, de Nenișescu; »Sunt multe taine«, de Niculescu. Lume destulă la acest concert și aplausele au fost des repetate.

CE E NOU?

Sciri personale. Dl *Nic. F. Negruțiu*, proprietar și redactor în Gherla, a dăruit 100 fl. școlei gr. c. din Betlén. — *Mama regelui României* a sosit la Sinaia, unde va petrece câteva săptămâni. — Dl *dr. Ștefanescu*, membru al Academiei Române și profesor la facultatea de științe din Bucureși a fost

primit ca membru al Societății belgiene de geologie, paleontologie și hidrografie din Brusela. — *Dl I. Popescu*, directorul școlii pedagogice din Berlad va întreprinde dimpreună cu 19 elevi o excursiune prin România pentru lățirea industriei pelerilor de paie; tot prin slăruința dsale județul a trimis la Brașov pe învățătorul P. Monor, spre a studia acolo industria casnică. — *Dl general Florescu*, săpând în via sa a descoperit un sacrofagiu roman, în care se află un schelet, vase și bijuterii; se crede, că acest mormânt e alui Ovidiu

Șoiri militare. Sânt numiți cadeți-locuitori de oficeri în infanterie absolvenții școlii de cadeți: Iulian Marțian din reg. 62 în reg. 82; Aureliu Căpitanu din reg. 62 în reg. 43; Eugeniu Pipoș, din reg. 62 în reg. 33; Ion Bradu din reg. 62 în reg. 43.

Hymen. *Dl Aureliu Millea*, notar în Poplaca, la 15/27 august s-a serbat cununia cu dsora Lucreția Horșa din Bia lângă Blaș.

Petrecerea din Reghin. Petrecerea arangiată de junimea română din giurul Reghinului în Reghin, în folosul despărțământului XVII al asociațiunii transilvane pentru cultura și literatura poporului român — a reușit foarte frumos. Adunarea despărțământului a fost cercetată de un public frumos, între cari o cunună dintre damele noastre, cea ce a contribuit nespun la însuflețire. La 12 ore a fost un banchet, la care participase un public numeros și o mulțime de dame. La banchet se redicără mai multe toaste, pentru comitetul general, comitetul despărțământului, pentru dămnele cari onorară cu prețiuța lor prezență adunarea despărțământului. La 8 ore s'era sala cea mare din promenadă eră plină de un public ales, venit chiar din depărtări mari; 150 familii au onorat cu prezența lor acea petrecere. Cu un cuvânt aceasta petrecere a reușit în mod splendid întrecând pe tôte celea de până aci — și dovedind ce se pôte face prin puteri unite, ce pot românii atunci, când pun la o parte interesele private și certele urite. Dar ce mai mult m'a umplut de bucurie și m'a farmecat, a fost mulțimea damelor noastre, cari purtau drăgălașul și nobilul costum național; — 35 dame purtau acest prețios ador și se păreau ființe ideale coborite în lumea cea veselă. Onore dar damelor noastre, mândrul nostru port — acuși va fi reinviat cu totul. Țeranca, acesta vestala a credințelor și datinelor strămoșești, nu se va mai simți străină față de damele noastre; er damele noastre vor îmbrăcișă originea lor și mai fără sfială vor contribui la înflorirea nemului nostru. Petrecerea dară până în ziua dalbă, apoi junimea și cu cei ce iubesc junimea conveniră într'o grădină publică, unde si petrecură între cântece și conversări intru adevăr interesante. Petrecerea din Reghin a fost una din celea mai frumoșe și când cei 10 călușeri, luară 10 fete tôte în costume și tôte frumoșe și se porni o drăguță de horă, iți tremură inima de mândrie și bucurie. Intrarea s'era la casă a fost la 350 fl. v. a. venitul moral inse e de mii de ori mai mare. Onore junimei și inteligenței noastre de acolo. — *Un ôspe.*

Adunări învățătorești. Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din *districtul Deva* s'a ținut la Petroșeni în 14—17 august n. sub presiidiul dlui protopop Ioan Papiu. Afară de agendele oficiale, s'au ascultat prelegerile teoretice și practice ale învățătorilor: Jacob German, Ioan Cioran, George Gila, Nicolae Sinzian, Toma Némțu. — Adunarea generală a reuniunii învățătorilor gr. or. români din protopopiatul Timișoara, B. Comloș și Belniț s'a ținut în Timișoara la 29 și 30 august, sub presiidiul dlui P. Rotariu, notar dl I. Doboșan.

Baluri. *La Șiria* în comitatul Arad, junimea română de acolo și din giur a arangiat la 16/28 august

un bal în folosul păgubiților prin foc din Curticii; președintele comitetului arangiator a fost dl Stefan M. Popovici, secretară dna Aloisia Sida. *La Lipova* junimea română studiosă a dat sâmbătă la 15/27 august un bal, în folosul tinerilor săraci. *La Abrud* s'a dat în 7 august o petrecere de veră în »Prater«; vinitul curat a fost destinat în folosul Reuniunii femeilor române din Abrud și giur; vinitul acesta a fost 150 fl. 55 cr.

Un nou institut de credit. La Hațeg se înființază un nou institut de credit și economii. Numele ei va fi »Hațegana.« Capitalul se va compune din cel puțin o sută de acții de câte 50 fl.; cari sânt a se plăti în rate lunare de câte 2 fl. Subscrierile se fac la dl avocat Mihail Bontescu în Hațeg, adunarea generală constituantă se va ținé la 29 septembrie în casa dlui B. Popovici tot acolo. Apelul adresat publicului e semnat de dnii Mihail Bontescu, Alesandru Serafin și Ioan Muntean.

Lucrările pentru fortificarea Bucureștilor înaintéză foarte repede, se crede după cum i se comunică »Correspondinței Politice« din Viena că ele vor fi terminate cel mult în timp de patru ani. Construirea celor cinci forturi începute încă din anul trecut va fi gata anul acesta. S'a rezolvat în mod definitiv și cestiunea armării forturilor cu cupole; s'a semnat deja contractul de furnisare cu firma germană Gruson. D'asemenea furnisarea șinelor pentru drumul de fer care să lege forturile între ele, s'a incredințat societăței Bochumer din Vestfalia

Escentritate englezescă. Ducele de Sutherland a trimis opt câni ai sei, cari sufer de reumatism, la baia de mare Treport. Administrațiunda băilor la început eră în mare incurătură, căci nu șciă sub ce formă să incaseze taesa de cură dela ôșpeții patrupeși. Mai pe urmă inse s'a găsit mijlocul. În lista de cură se pôte citi: »Killa, Biaeca, câni luminăției sale ducelui de Sutherland cu sulta și cu servitorii.« Pentru câni s'a făcut la baie o ingrăditură separată în apă, de ôrece acești pacienți nu pot fi lasați să se scalde cu ceilalți ôșpeți și din motivul că le lipsesc costumele de baie.

Cheltuielile casei reginei Victoria. Regina Victoria este foarte avută, ea a făcut multe economii de când se află pe tron. La urcarea sa pe tron, parlamentul i votă o listă civilă de 385,000 lire (aprópe 10 milioane de franci) subț reserva că decă sumele afectate pentru anume cheltuieli nu vor fi întrebuintate, ceea ce va prisosi să se verse la tesaur. Acesta clausă n'a fost nici odată observată și regina a putut să cumpere mai multe domenii în Englitera și America și să-și mărească averea personală, care este de peste 125 milioane. D'altmintrelea, regina trăeșce foarte simplu și decă n'ar fi parasitele care trăesc pe lângă dânsa, bugetul seu ar fi foarte redus; dar regina, astfel cere tradiția, este incungiurată de personaje de naltă nobleță, cari nu renunță la marele venituri ce le sânt asicurate. Astfel, administratorul casei, comitele de Sidney, primeșce 50,000 franci pe an; casierul, lordul Kesington 22,000 franci; inspectorul casei, maiorul-general Cowell, 33,000 franci; șeful bucătar și ajutórele lui 275,000 franci, etc. etc. Mareșalul curții primeșce 50,000 franci; vênătorul șef și marele ecuiier 65,000 fr.; acest din urmă este ducele de Westminster, omul cel mai avut din cele trei regate. Afară de acesta, ei mai au dreptul d'a întreținé cu cheltuiiala reginei și livréua sa, 1 vizitiu, 4 lachei și 6 rânduși. Ducele de Cork, supraveghiatorul cânilor de vênătoare, primeșce 37,000 fr.; ducele de Palban, marele instructor al paserilor de pradă, 63,000 franci. (N'a fost nici-odată vr'o pasere de pradă la curte.) Generalul lord Paget, ajutat de opt nobili,

supraveghează grajdurile; fiecare din ei primește 20,000 franci; patru pași primește fiecare câte 2500 franci pe an. Servitiul lor e d'a susținé còda rochiei, ce regina n'a purtat nici odată. Vin apoi dómnele nobile, »grooms of the robes, «supraveghetórele, dómnele de toaletă, lady »of the bedchamber«, dómnele de onóre etc., cari sânt tóte ducese, marchise, comitese, etc. Tóte dómnele primesc fiecare câte 20 până la 25 mii de franci pe an. In urmă vin preoții predicatori, al căror numer este fòrte mare; apoi medicii și chirurgia, cari sânt in numer de 16, fără a mai vorbi de-o mică armată de chimiști, farmaciști, dentiști, oculiști séu alte specialități bine plătite.

Necrológe. *Traian Loga* protocomptabil al comitatului Torontal, un nepot al renumitului profesor de preparandie Diaconovici Loga, a murit in Becicherecul mare, la 1 august, in etate de 67 ani. — *Alexandru Herbay*, notar la sedria orfanală a comunei Hunedóra, a încetat din viétă la 23 august, in etate de 55 ani. — *Constantin Oltean*, administrator al creditului agricol din Craiova, a murit la Sibiu in 6/18 august; lăsând in doliu pe consórta Adeline, pe surorile Elena br. Popp, Amalia Filip, Ana Șandor, pe fiii și ficele Silvia mărit. Bărcian, Pulvia, Horia, Camil, Marcel, Nonu, Marióra, Adelina și alți consângeni. — *Isidor Salăgian*, profesor de desemn și caligrafie la liceul din Craiova, de origine abrudan, a murit la Craiova, in etate de 60 ani.

Salon higienic.

Contra arsăturilor. Esistă mai multe remedii in contra arsăturilor. Ecă un remediu fòrte simplu, pe care il recomandăm in special:

Indată ce te-ai ars, ia o cépă, taie-o in doué și pune-o pe arsătură.

Durerea va încetă indată și nu va rămâne nici un semn.

Este adevèrat că acesta este un remediu *băbesc*, dar cei cari l'au întrebuințat au constatat că este fòrte bun.

Pentru a ațită pofta de mâncare. La New-York, sânt doué séu trei respântii cunoscute supt numele de respântiile schilodiților.

Un birtaș, instalat la colțul uneia din aceste căi pe cari furnică trecătorii, scrise pe ferestele birtului seu cu litere mari următórele:

»De aici se vede cum se schilodesc trecătorii.«
Birtul este fòrte vizitat de lume.

Fertură pentru sănătate. Englezii au o fiertură fòrte bună pentru sănătate. Acéstă fiertură este de făină de oves măcinată mare, in care se pune migdale dulci, zăhar și vanilie. Ea este fòrte bună pentru bătrâni, bolnavii in convalescintă copii și tóte persónele al căror stomac este delicat.

Intrebuințarea ochilarilor. Mai totdeuna se face un mare abus cu întrebuințarea ochilarilor.

Pupila ochilor nu trebuie incredințată primului venit, ci numai unui specialist, care singur pòte fi in stare să otărăscă in privința oportunității ochilarilor.

Trebuie deci ca cei ce voiesc să pòrte ochilari să se adreseze la opticiani instruiți, pentru alegerea sticlelor ș'a numerilor, căci gradatiunea acestora este remediu ce se întrebuințéază pentru conservarea celui mai prețios și mai delicat dintre organe.

Ghicitóre de șac.

De V. O.

rob.	se	mai	âng	a-	fa-	rënd.	su-	se	'n
tea	Pl-	fel	pre-	cu-	și	nii	ce	Nu*	fer
ast-	Se-	ua	se	mi,	gâ-	pot	Do-	nóp-	a-
Đi-	Mór-	dor;	in	mu-	dul	La-	ri,	chi-	rul
rol	Și-	ce	cri-	pre-	su-	nd,	Gân-	du-	te,
vie	mor.	ér	in	'n	ri!	Vi-	cri-	se	nu-
đi,	Ca-	la-	fa-	le	ri-	vi-	Și	Nóp-	nă
să	să	ér	le	'n	eu	mo-	su-	ri	pre-
ri!	ce'n	așt-	nu	pot	pre-	ce	le,	Și	tea
ept	pot	mu-	fa-	tot	Dar	nu	se	fa-	gre-

Se pòte deslegă după promenada calului. Silaba începétóre este însémnată cu*

Terminul de deslegare e 20 septembre. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte intre deslegători.

Ghicituri.

Culese de Nicolae Corcheș.

Până când a trăit muerea cea mai frumoasă?
Până la mórte.

N'am gură, nici ochi, nici picióre, nici mâni nu-mai pântece și pe acela câteva fire și totuși pot să cânt și supèrarea o alung, decă alérgă iapa cea albă peste mine?

Violina.

Poșta Redacțiunii.

Geneva. A sosit.

Badeuți. I vom face loc in cùrënd.

Libertatea. Nu o putem întrebuință. Din poestiile populare vom alege. Cererea numai cu scăđământ de 2 fl. o putem împlinei.

Șeitin. Nu putem publică ghicitorile.

citorile.

Dșorei I. B. in A. Vom alege din ele.

Seghedin. Ghicitóreă a întârziat, spre a puté apăre la oca-siune.

Călindarul săptămânei.

Điua sept.	Călindarul vechiu	Călind nou
Dumineca 13. Ev. dela Mateiu c. 21, gl. 4, a invierii 2.		

Duminecă	23 Mart. Lupu	4 Rosalia
Luni	24 Mart. Eutichie	5 Natan
Marți	25 Ap. Bartolomeiu	6 Magnu
Mercuri	26 Adrian si Natalia	7 Regina
Joi	27 Cuv. Pimeu	8 (+) N. Mariei
Vineri	28 Cuv. Moise Arap	9 Bruno
Sămbătă	29 (+) <i>Taierea c. s. Ioan</i>	10 Pulcheria

Proprietar, redactor respundător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel in Oradea-mare.